

**Győri Ítéltábla**  
**Gf.IV.20.162/2015/10/I.szám**

A Győri Ítéltábla a dr. Varga István ügyvéd által képviselt **I.r. és II.r. felpereseknek** a ... ügyvéd által képviselt **I.r., II.r., és III.r.**, törvényes képviselő által képviselt **IV.r. alperesek** ellen **32.065.200,-Ft és járulékai megfizetése** iránti perében a Szombathelyi Törvényszék 2015. május 22. napján kelt 20.G.40.006/2014/61. számú ítélete ellen a felperesek részéről 63. és az I.r. alperes részéről 66. szám alatt benyújtott fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

**í t é l e t e t:**

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az I.r. alperes által az I.r. felperesnek fizetendő marasztalási összeget 2.385.110,- (Kettőmillió-háromszáznegyvenötezer-egyszáztíz) Ft-ra és annak az elsőfokú ítéletben meghatározott kamataira szállítja le.

Kötelezi az I.r. felperest, hogy fizessen meg az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására és számlájára 1.875.000,- (Egymillió-nyolcszázhetvenötezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az I.r. alperesnek pedig 15 napon belül 2.000.000,- (Kettőmillió) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. és II.r. felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak az illetékügyben eljáró hatóság felhívására és számlájára 625.000,- (Hatszázhuszonötezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az I.r. alperesnek pedig 15 napon belül ugyancsak egyetemlegesen 390.000,- (Háromszázkilencvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az I.r. felperes köteles 15 napon belül megfizetni a II. és III.r. alperesnek személyenként 500.000,- (Ötszázezer) Ft, míg a IV.r. alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

A fentieket meghaladóan a felek maguk viselik a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

## I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott kiegészített ítéletében kötelezte az I.r. alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek 15 napon belül 10.836.924,-Ft-ot és ennek 2015. május 23-ától a kifizetésig járó késedelmi kamatát.

Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az I.r. alperesnek 15 napon belül egyetemlegesen 24.870.000,-Ft-ot kölcsön és vállalkozói díj jogcímén és ebből 13.790.000,-Ft után 2009. április 1-jétől, 2.750.000,-Ft után 2009. május 8-tól, 1.780.000,-Ft után 2009. április 23-tól, 6.550.000,-Ft után pedig 2009. május 12-től számított késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.

Kötelezte az I.r. felperest, hogy fizessen meg az I.r. alperesnek 15 napon belül 997.333,-Ft, az I. és II.r. felperesek az I.r. alperesnek egyetemlegesen 3.158.220,-Ft, az I.r. felperes a II-III.r. alperesnek személyenként 1.439.718,-Ft, a IV.r. alperesnek pedig 150.000,-Ft perköltséget.

Megállapította, hogy az I.r. felperes 841.500,-Ft, az I.r. alperes 58.500,-Ft illetéket köteles az államnak megfizetni.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az I.r. felperes és a II.r. alperes között 2004. április 20-án tervezési szerződés jött létre a "A" Üdülőkör közművesítésének engedélyes szintű tervezési munkái tekintetében. A szerződés 5. pontjában a tervezési szerződés díját 5.914.000,-Ft + 25 % ÁFA-ban határozták meg, míg a 7. pontban a II.r. alperes feladatait rögzítették. A szerződés 10.4. pontjában megállapodtak, hogy a közművesítéshez kapcsolódó műszaki ellenőri tevékenységet a II.r. alperes végzi el, a szerződés kiegészítéseiként pedig a projekt közművesítésének megkezdésekor az előzetesen elkészített munkák ellenértékéért a II.r. alperes 4.980.000,-Ft + 25 % ÁFA összegű számla benyújtására jogosult.

A szerződő felek 2006. január 15-én az ÁFA mértékének változása miatt módosították a megállapodást, rögzítve, hogy a II.r. alperes a kivitelezés megkezdésekor 4.980.000,-Ft + 20 % ÁFA benyújtására jogosult.

Az I.r. felperes a módosított szerződésben meghatározott tervezési díjat 2007. június 14-én megfizette a II.r. alperesnek.

Az ítéleti tényállás szerint 2007. március 26-án az I.r. felperes devizahitel-szerződést kötött az "B" Nyrt-vel, melynek értelmében a pénzüintézet 580.000 euró hitelt tartott az I.r. felperes rendelkezésére. A 2.1.2. pontban rögzítették, hogy az igénybevétel feltétele egyebek mellett az, ha a bank műszaki szakértője igazolta, hogy a 33 millió Ft-os saját forrás felhasználásra került és ezt a beruházás állapota is igazolja. Megállapodásuk szerint a lehívó nyilatkozattal megküldött valamennyi számla és/vagy teljesítés igazolás tartalmát a bank műszaki szakértője ellenőrizheti és írásban igazolhatja, hogy az igényelt kölcsönösszeg a kért időpontban a hitelcél teljesítéséhez szükséges-e, ha pedig a szakértő nem látja jogosnak a számlában, vagy teljesítés igazolásban foglalt összeg kifizetését, akkor a bank megtagadja a kölcsönösszeg folyósítását.

Az ítéleti tényállás szerint a deviza-hitelszerződés közjegyzői okiratba foglalásra került, a kölcsön visszafizetéséért kezességet vállalt a II.r. felperes, továbbá házastársa, valamint a II.r. felperes édesapja is.

A törvényszék megállapította, hogy az I.r. felperes és az I.r. alperes között 2007. május 8-án építési szerződés jött létre az előközművesítési munkák kivitelezésére. A szerződés műszaki tartalmát az I.r. felperes által szolgáltatott dokumentáció 1. számú mellékletében szereplő, a megrendelő által elfogadott tételes árajánlat tartalmazta. A vállalkozási díj összegét 124.600.000,-Ft + ÁFA-ban határozták meg, melyet 2007. október 19-én az előközművesítési munkák során felmerült 14.259.000,-Ft + ÁFA összegű pótmunkák elszámolására tekintettel 138.859.000,-Ft + ÁFA összegre módosítottak.

A szerződés 5.1.pontja szerint a megrendelő által aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyv és teljesítésigazolás alapján nyújtható be a végszámla, mely megegyezik a vállalkozási díj pótmunkák díjával növelt és a benyújtott részszámlákkal csökkentett összegével. A szerződő felek meghatározták az I.r. alperes felelős műszaki vezetőjét (tanú 10), illetőleg az I.r. felperes műszaki ellenőreit (tanú 3).

A törvényszék megállapítása szerint az I.r. alperes a kivitelezés során a szerződés szerinti műszaki tartalomhoz képest a munkálatokat 91,9 %-os műszaki készültséggel végezte el. Az I.r. felperes a kikötött díjból összesen 166.630.800,-Ft-ot utalt át az I.r. alperesnek. A kifizetéseket minden esetben megelőzte a műszaki ellenőre, tanú 3 részéről kiállított teljesítésigazolás, valamint az ahhoz csatolt, az elvégzett munkákról készült felmérés. 2007. október 19-én megtörtént a műszaki átadás-átvétel is, melyről jegyzőkönyvet vettek fel. Az I.r. felperes műszaki ellenőre a teljesítést igazolta, azonban az átadási dokumentáció hiányait 8 napon belül kérte pótolni. Az I.r. felperes képviselőjében jelenlévő II.r. felperes a helyszíni megtekintése és a műszaki ellenőri nyilatkozat alapján a teljesítést elfogadta és a munkaterületet az I.r. alperestől átvette.

Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint 2007. május 10-én az I.r. felperes és az I.r. alperes szolgáltatási szerződést kötöttek. Eszerint az I.r. felperes térítés ellenében biztosítja az I.r. alperes, mint vállalkozó részére a munkaterület használatát, a térbeli behatárolását, az ideiglenes áram- és vízvételi lehetőséget, a WC használatot, az építési utak használatát, a szükséges koordinációhoz a tárgyaló használatát. A felek a szolgáltatási díj összegét a kiviteli összeg 3 %-ában, tehát 4.998.924,-Ft-ban állapították meg. Erről a számlát az I.r. felperes 2007. október 19-én kiállította, az I.r. alperes pedig december 5-én kiegyenlítette.

Az I.r. felperes 2006 nyarától 2007. május végéig, az I.r. alperes pedig 2007. május 25-én, júniustól október végéig terjedő időtartamra szerződést kötött a "C" Kft-vel az építési területen lévő anyagok őrzésére.

Az I.r. felperes 2007. június 30-án ...sorszám alatt számlát állított ki az I.r. alperes felé 6.500.000,-Ft + ÁFA, összesen 7.800.000,-Ft összegben, a számlán a szolgáltatás megnevezéseként „A” közműtervek szerződés szerint” megjelölés szerepelt. A számlát az I.r. alperes két részletben megfizette.

2008. október 10-én az I.r. felperes és az I.r. alperes között kölcsönszerződés jött létre, az I.r. alperes 2.000.000,-Ft-ot adott kölcsön, a tartozás visszafizetéséért a II.r. felperes készfizető

kezességet vállalt. Megállapodtak, hogy 2009. január végéig az I.r. alperes mintegy 10-15 millió Ft kölcsönt nyújt az I.r. alperesnek. 2009. április 3-án további kölcsönszerződést kötöttek, melyben az I.r. alperes 1.750.000,-Ft kölcsön nyújtását vállalta az I.r. felperesnek, míg a II.r. felperes készfizető kezességet vállalt.

2009. március 4-én készfizető kezesi megállapodást kötött az I.r. felperes és az I.r. alperes, melyben rögzítették, hogy az I.r. felperesnek az építési járulékos munkák elvégzésére tekintettel nettó 8.550.000,-Ft tartozása van az I.r. alperes felé, ennek megfizetéséért a II.r. felperes készfizető kezességet vállalt.

A szerződésben azt is rögzítették, hogy a 2008. október 10-i kölcsönszerződés alapján 13.790.000,-Ft kölcsön nyert átadást az I.r. felperes részére.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint ezen szerződés 1. pontjában rögzített 8.550.000,-Ft-ból az I.r. felperes 2 millió Ft-ot megfizetett az I.r. alperesnek, a rögzített kölcsönösszeget, valamint a hátralékos vállalkozói díjat ezt meghaladóan nem egyenlítette ki.

Az I.r. alperes a III.r. alperes beltagja.

Az elsőfokú bíróság ítélete jogi indokolásában kiemelte, hogy az I.r. felperes és az I.r. alperes a módosított szerződésben meghatározott vállalkozási díjat átalánydíjnak tekintették. A szerződésben vállalt teljes műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával kellett megállapítani a vállalkozót megillető díjat (Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.076/2010/4. számú végzés, Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.433/2008/4. számú végzés).

A kikötött díjon felül csak a pótmunkák ellenértéke számolható el. A szerződéskötés időpontjára tekintettel a régi Ptk. rendelkezéseit (402. §-át) kell alkalmazni.

A törvényszék szakértői bizonyítás útján állapította meg az építési szerződésben meghatározott műszaki tartalomhoz képest a kivitelezés során elért műszaki tartalmat. A kirendelt szakértő az alap, valamint a többször kiegészített szakvéleményében az I.r. alperes által elvégzett munkák műszaki tartalmát a szerződésben foglaltakhoz képest 91.9 %-ban határozta meg, így az I.r. alperest megillető vállalkozási díj mértéke 140.065.728,-Ft, továbbá a külön szerződésben rögzített pótmunkák értéke 13.080.000,-Ft, mindösszesen tehát 153.145.728,-Ft. A ténylegesen teljesített 166.630.800,-Ft-ot figyelembe véve a különbözet 13.485.072,-Ft, melyet az I.r. felperes tartozatlanul fizetett meg az I.r. alperesnek. Ennek 2008. január 8-tól az ítélelőhatalig terjedő időre a késedelmi kamattal növelt összege 26.733.934,-Ft, melybe a később részletezettek szerint a törvényszék beszámította az I.r. alperesnek az I.r. felperessel szemben fennálló viszontkereseti követelését.

A törvényszék elutasította az I.r. felperesnek más szakértő kirendelésére irányuló indítványát, mert álláspontja szerint megalapozottan határozta meg a szakértő a többször is kiegészített szakvéleményében a kivitelezés során teljesített műszaki tartalmat és megfelelően következtetett az I.r. alperest megillető vállalkozói díj összegére, a szakértői vélemény tehát a Pp. 182. §. (3) bekezdésében meghatározott hiányosságoktól mentes.

Az I.r. felperesnek a II.r. alperessel szemben érvényesített kártérítési igényét nem ítélte a törvényszék megalapozottnak. A rendelkezésre álló dokumentumok által igazoltnak ítélte, hogy a II.r. alperes a műszaki ellenőri tevékenységét az I.r. alperes kivitelezése során ellátta. Nem igazolt, hogy a II.r. alperes valótlannal dokumentálta volna az I.r. alperes által elvégzett

munkát. A szerződésben meghatározott műszaki tartalomhoz képest elvégzett 92 %-os készültség a műszaki vezetői tevékenység ellátására vonatkozó szerződés megbízási jellegéből következően nem alapozza meg a II.r. alperes szerződésszegésre alapított kártérítési felelősségét. Az I.r. felperes a kárigény megalapozására alkalmas jogellenes magatartást nem igazolt és a kár mértékét sem bizonyította, nem alapos tehát az I. és II.r. alperesekkel szemben kártérítés címén érvényesített igény és ugyan az I.r. alperes marasztalása esetére a III.r. alperes mögöttes felelőssége tekintetében az I.r. felperes a jogszabályi hivatkozást megjelölte, azonban a kereseti kérelme (a II., III.r. alperesek, mint együttes károkozók egyetemleges marasztalása) nem alkalmas a III.r. alperes mögöttes felelősségének megállapítására. Utalt arra, hogy a kereseti kérelem vonatkozásában az anyagi jogszabályra vonatkozóan a törvényszéket a jogi képviselővel eljáró fél vonatkozásában kioktatási kötelezettség nem terheli.

Megalapozatlannak ítélte a törvényszék az I.r. felperesnek a IV.r. alperessel szemben előterjesztett kártérítési igényét. Kifejtette, hogy az I.r. felperes, továbbá a IV.r. alperes jogelődje közötti deviza-hitelszerződés 2.1.2. pontja szerint a IV.r. alperes műszaki szakértője részéről kizárólag lehetőség és nem kötelező jellegű volt annak ellenőrzése, hogy a hitel céljának teljes mértékben megfelelő módon került-e lehívásra az aktuális hitelösszeg az I.r. felperes részéről. A műszaki ellenőrzés tehát a IV.r. alperes részéről nem kötelezettség volt. A lehívási nyilatkozatokat az I.r. felperes képviselőjében eljáró személy írta alá és terjesztette be a IV.r. alperes jogelődjéhez, az I.r. felperes műszaki ellenőre által elfogadott és aláírt teljesítésigazolással együtt. A felelősség egyértelműen az I.r. felperest terhelte az elvégzett műszaki tartalom ellenőrzése tekintetében. Az I.r. felperesi hivatkozások tehát nem alkalmasak a hibás teljesítésre alapított kártérítési felelősség megállapítására. Kiemelte azt is a törvényszék, hogy a hitelszerződésből eredő szavatossági jogait a Ptk. 308. §. (1) bekezdése alapján a teljesítés időpontjától számított 6 hónapos elévülési határidő alatt érvényesíthette volna az I.r. felperes, a 2014. szeptember 17-i kereset kiterjesztésig az igénye nyilvánvalóan elévült.

Az I.r. alperes kölcsöntartozásra alapított viszontkereseti követelése körében rámutatott a törvényszék, hogy a kölcsönszerződések létrejöttére és a kölcsönösszegre, valamint a II.r. felperes készfizető kezességére vonatkozó okiratok tartalmát a felperesek nem vitatták. A kölcsönösszegek visszafizetése nem történt meg, így a Ptk. 523. §-a alapján az I.r. felperes, míg a Ptk. 272. §. (1) bekezdése alapján a készfizető kezes II.r. felperes köteles egyetemlegesen megfizetni 18.320.000,-Ft-ot és kamatait.

A 2009. március 4-én kötött készfizető kezesi szerződésben rögzítették a felek, hogy az I.r. felperesnek az I.r. alperes felé fennálló és az építés járulékos munkáihoz kapcsolódó vállalkozói díjtartozása nettó 8.550.000,-Ft, a megfizetéséért pedig a II.r. felperes készfizető kezességet vállalt. Megállapítást nyert, hogy 2 millió Ft-ot fizetett meg a tartozásból az I.r. felperes, az ezt meghaladó összeg tekintetében teljesítést a felperesek nem tudtak igazolni, így a különbözet megfizetésére a felperesek egyetemlegesen kötelesek.

A törvényszék megalapozottnak ítélte a I.r. felperessel szemben 7.800.000,-Ft erejéig jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesített viszontkereseti igényt. Megállapította, hogy a 2007. június 30-án kiállított számla alapján kifizetett összeg mögött nem a számlán feltüntetett - közműtervek szolgáltatásából, illetőleg átadásából fakadó - kötelezettség állt fenn, hiszen az I.r. felperes ezt a körülményt nem vitatta. A lefolytatott bizonyítás anyaga alapján ugyanakkor nem ítélte bizonyítottnak azt az I.r. felperesi hivatkozást, hogy a számla mögött az építési területen maradó 2000 fm KPE cső I.r. alperes általi megvásárlása húzódik. A törvényszék álláspontja szerint a Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében az I.r. felperest terhelte etekintetben a bizonyítási teher, figyelemmel arra, hogy az elismerő nyilatkozata szerint a számlával érintett szolgáltatás megnevezése, a közműtervek szolgáltatására hivatkozás a számlában nem volt helyes. Utalt arra, hogy az I.r. felperes részére nem volt semmi akadálya annak, hogy a kiállított számlában ténylegesen a termék megnevezésénél a csövek visszavásárlását jelölje meg, ha amögött tényleg ez a szolgáltatás húzódott meg. A termék, vagy szolgáltatás megnevezésétől való eltérést, a közműtervekre hivatkozást nem tudta megindokolni és bizonyítékkal alátámasztani.

Az elsőfokú bíróság az I.r. alperes ezen követelését az I.r. felperesnek a vállalkozói díj túlfizetése címén érvényesített követelésébe beszámítva megállapította, hogy az I.r. alperesnek áll fenn még követelése az I.r. felperessel szemben, ennek megfelelően marasztalta az ítéletében az I.r. alperest 10.836.924,-Ft és kamatai megfizetésére.

A törvényszék nem ítélte megalapozottnak a 2007. május 10-i szolgáltatási szerződéssel kapcsolatosan az I.r. felperes részére az I.r. alperes által teljesített 4.998.924,-Ft és kamatai visszatérítésére irányuló viszontkereseti igényt. Megállapította, hogy az I.r. felperes igazolta, hogy a "C" Kft. részére megbízást adott az őrző-védő feladatok ellátására. Ezt a megbízott cég ügyvezetője megerősítette. Nem volt akadálya annak, hogy az I.r. felperes az I.r. alperes részére az építési szerződésekben megszokott gyakorlattól eltérően a munkaterület használatát, a térbeli behatárolását, az ideiglenes áram- és vízvételi lehetőséget, az építési utak használatát térítés ellenében biztosítsa. Utalt arra is, hogy az előközművesítési munkálatok elvégzését követően, 2007. december 5-én fizette ki az I.r. alperes az I.r. felperesnek az ezen szerződésben meghatározott tartozást, így amennyiben az I.r. felperes nem teljesítette volna a meghatározott feladatait, életszerű lett volna, hogy teljesítés hiányában az I.r. alperes ne fizesse ki a díjat. A teljesítés elmaradására azonban az I.r. alperes csak évekkel később hivatkozott, de ezt semmilyen okirati bizonyítékkal nem tudta alátámasztani. Nem igazolta, hogy az I.r. felperes helyett az I.r. alperes teljesítette volna a szolgáltatási szerződésben meghatározott I.r. felperesi feladatokat.

Az elsőfokú bíróság a felpereseknek a 49. sorszámú előkészítő iratban előterjesztett - további 30 magán-, illetőleg jogi személy meghallgatására irányuló - indítványát a Pp. 141. §. (2) és (6) bekezdésének alkalmazásával elutasította. Etekintetben kifejtette, hogy a felperesek - az indítványok teljesítésének mellőzése terhével való - felhívás ellenére sem a megszabott 15 napos határidőn belül, sem az eljárás későbbi szakaszában nem jelentették be, hogy a megjelölt személyeket mely kereseti vagy viszontkereseti jogcím és konkrétan mely tényállás vonatkozásában kéri meghallgatni, a jogi személyként megjelöltek tekintetében pedig nem pontosították a bizonyítási indítványukat, annak ellenére, hogy jogi személy tanúkénti meghallgatására nincs lehetőség (elutasította).

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítéletnek az alperesi viszontkereset elutasításával és a felperesi keresetnek való helyt adással történő megváltoztatását kérték.

Álláspontjuk szerint a bíróság hiányosan állapította meg a tényállást és a jogi következtetése is téves. Kiemelték, hogy a 2013. augusztus 13-án kelt szakértői vélemény kiegészítés szerint a tételes árajánlat főbb mennyiségi adataihoz képest szűkebb tartalom valósult meg, melynek pontos műszaki tartalmát a szakértő nem tudja beazonosítani, a főbb mennyiségi és minőségi szempontból jelentős eltérés van a tényleges kivitelezés és a szerződés szerinti tartalom között. Ellentmondó az a szakértői megállapítás, hogy csak 1 millió Ft-ot látott visszatarthatónak az üzembe helyezés költségeként a szakértő, holott megállapította, miszerint 13.485.072,-Ft + ÁFA az el nem végzett munkák értéke. E kettő eltérésből eredő további tételek mennyiségileg és minőségileg nincsenek kimunkálva. Új szakértő kirendelése lett volna indokolt a perben. A szakértő nem rögzíti, hogy a műszaki átadás nem befejezett, hiánypótlásokra nem került sor. Az átadási jegyzőkönyvet hitelesítő visszavonta az aláírását, mert ott sem volt és meghívást sem kapott. A szakértő a megvalósulási térképek alapján számította a főbb mennyiséget, nem pedig a tényleges kivitelezés alapján.

A fellebbezés szerint a nyílt árok mederlap fenék burkolata nem készült el, így jogszerű volt az egységár szakértő általi csökkentése, ugyanez vonatkozik a közúti terület füvesítésére is, az ebből eredő minőségi eltérés értéke azonban nincs kimunkálva. Nincs rézsú az útnak a szántó felőli oldalán, továbbá szivattyúk nélkül, nem pedig gépészet nélküli volt a megrendelés a szennyvízátemelő építése tekintetében. A humuszosítás a teljes megtervezett útra, nem pedig a megrendeltre lett kiszámlázva. Nem készült el a termálkút fúrásához a megközelítő út és vagyonvédelmi kerítés. A termálkút és a szennyvízátemelő tekintetében a villamos csatlakozások kiépítése elmaradt, ezt a szakértő tévesen fogadta el. Az eltérésből eredő jelentős különbségek értéke szakértői kompetencia hiányában nincs kimunkálva.

Az önkormányzati okirati bizonyítékok csatolásával igazolták a pótmunkák körében a felperesek, hogy tuskók kiszedésére ténylegesen nem került sor.

Hangsúlyozta a fellebbezés, hogy a szakértőnek az el nem végzett munkákat a fix áras átalánydíjas szerződés főértékéhez viszonyítva kell megadnia, nem pedig mint önálló beruházási tételt a bekerülési értéken (tételes költségelszámolás).

Kifogásolták, hogy a bíróság elmulasztott rendelkezni a biztosítási intézkedés megszüntetéséről.

A felperesek szerint a már csatolt bizonyítékaik alapján megállapítható, hogy az út kivitelezése tekintetében 16.369.248,-Ft, az ivóvízellátás tekintetében 20.291.571,-Ft került jogosulatlanul kiszámlázásra. Kifogásolták, hogy "D" Kft. megkeresésére irányuló indítványukat az elsőfokú bíróság nem teljesítette. A szakértő nem állapította meg az ivóvízvezeték tekintetében a hiányozó elemek, a vezeték hosszak, műtárgyak értékét, holott a vállaláshoz képest a tényleges vezeték hossz jelentősen rövidebb. A tervtől való eltéréshez azonban a felperesek nem járultak hozzá. Működtethető létesítményt kívántak a szerződéssel elérni, a víz esetében használatbavételi engedélyes állapotban. A tervtől eltérő kivitelezés körében ismeretlen okból elutasításra került tanú 10 felelős műszaki vezető, továbbá tanú 16

műszaki ellenőr és a műszaki átadás jegyzőkönyvi hitelezősítője meghallgatására irányuló indítvány.

A szennyvízelvezetés körében a digitális megvalósulási bemérés szerint a szerződötthöz képest eltérő hosszúságú nyomóvezeték készült el és nem történt meg a szennyvízátemelőbe való bekötés, nem készült el az átemelő szerelvényezése, elektromos bekötése és a gravitációs hálózat rákötése és utóbbinak a kiépítése is teljesen elmaradt. Ezek nélkül nem helyezhető üzembe, tehát rendeltetésszerű használatra nem alkalmas a szolgáltatás. Mindez a szakértő által nem lett kimunkálva, de a felperesek által részletesen kimunkált arányosítást sem véleményezte a szakértő.

Hangoztatták a felperesek, hogy a szakértő álláspontjával szemben konkrét feltárás nélkül etekintetében nem lehet szakértői véleményt adni. A szakértő csak téves becslés alapján mondott véleményt.

A villanybekötéseket is csak becslés útján határozta meg, amire szakmai felkészültsége sincs, de azt még a bíróságnak sem jelezte.

Az út tekintetében nem nyilatkozott arról, hogy a megrendelt tervben foglalt 7 méter széles útból csak 5,5 méter valósult meg és mennyi a költsége a különbözetnek. Utalt erre, de számszakilag nem munkálta ki.

Nem volt figyelemmel arra, hogy a belső út magánút, melynek humuszosítását az "E" Kft. hónapokkal előbb készítette. A kettő területről együttesen sincs annyi humusz, ami a számlákon szerepel.

Utaltak arra, hogy a szóban forgó területen nem volt soha erdő és tuskó sem lehetett több hektárra való mennyiség. Az építési naplót sem kapta meg a szakértő, így abból nem volt ellenőrizhető a tuskók nagy mennyiségű elszállítása.

Kifogásolták, hogy a szakértő nem határozta meg a csövek pontos hosszát, a ténylegesen elvégzett munka mennyiségét és minőségét.

Álláspontjuk szerint tévesen ítélte elfogadhatónak a szakértő a hévízkút vagyónvédelmi kerítését, továbbá azt is, ami meg sem valósult, a villanybekötést és a vízbekötést. Nem rögzítette külön felhívás ellenére sem, hogy a műszaki ellenőr kompetenciája mintegy 80-90 millió Ft értékben hiányos.

A fellebbezés szerint az elsőfokú bíróság tehát tévesen ítélte aggálytalannak a megalapozatlan szakértői megállapításokat, melyek mögött ráadásul nem teljes körű szakértői kompetencia húzódott meg.

Hangsúlyozták a felperesek, hogy legalább 101.722.551,-Ft értékű munka nem készült el. Ennek megállapítása érdekében új szakértő kirendelése, vagy másodlagosan szakértői vélemény kiegészítése lett volna szükséges. Ennek során geodéziai bemérésekkel, feltárások útján kellett volna bizonyítani a nyomott szennyvízvezeték meglétét, a gravitációs szennyvízvezeték meglétét, a nyomott ivóvízvezeték meglétét. Méréseket magában foglaló szakértői vizsgálat nélkül megalapozott döntés nem hozható az ügyben.

A felperesek fellebbezése szerint tévesen adott részben helyt az elsőfokú bíróság az I.r. alperes viszontkeresetének. A 7.800.000,-Ft-os számla alapján eszközölt teljesítés mögött 2000 fm KPE cső eladása volt. Egy 2007. június 7-én kelt és becsatolt I.r. alperesi számla



mellékletét képező felmérési lap igazolja, hogy 2000 fm be nem épített cső volt az építési területen. Ez került az I.r.alperes részére értékesítésre az I.r. alperes üzletvezetőjének, "F" nek a kérésére. Életszerűtlen az I.r. alperes tényelődása, figyelemmel arra is, hogy a közműtervek költsége 5.976.000,-Ft volt, tehát a két összeg közötti jelentős eltérés miatt az I.r. alperes tudta, hogy a nem a közműtervek használatának ellenértékét fizette ki. A felek közötti szerződésből kitűnik, hogy a közműtervet az I.r. felperes szolgáltatta, így az I.r. alperes állításának valótlanságát a szerződés is alátámasztja. Ugyancsak az I.r. alperes által érvényesített követelés jogcímének valótlanságára utal, hogy az I.r. alperes a kölcsönszerződésekkel kapcsolatos fizetési meghagyásos eljárás kapcsán ezen követelést nem említette. Ekörben nem került sor a beépített KPE csövek tényleges hosszának szakértői tisztázására, továbbá a KPE cső megvásárlásával kapcsolatos számla I.r. alperes általi benyújtására, tanú 4 ügyvezető meghallgatására, illetőleg az I.r. alperes részéről a számla eredeti példányának becsatolására. Erre tekintettel aggályosan egyoldalú ítélet született.

A kölcsön jogcímén érvényesített viszontkereset körében a felperesek kifejtették, hogy a 2 millió Ft-os teljesítésre figyelemmel 16.320.000,-Ft erejéig jogszerű a követelés, ezzel szemben azonban a felperes a keresete kapcsán beszámítással kíván élni. A 2007. július 20-i 07/147. számú számlában számszaki szorzási hiba volt az I.r. alperes részéről, így 4.176.000,-Ft többlétszámlázás történt, melyet a felperes kifizetett. Tehát az I.r. alperes ilyen összegű tartozása 2007. augusztus 21-től keletkezett, mellyel jogalap nélkül gazdagodott az I.r. alperes. Ez a tétel nem függ össze a teljesítések igazságügyi szakértői vizsgálatával.

A szorzási hibából eredő túlfizetést az I.r. alperes üzletvezetője, tanú 4 vállalta visszautalni, de ezt nem teljesítette. A Ptk. 293. §. szerint elsődlegesen a kamat elszámolására van szükség.

A 6.550.000,-Ft-os számla körében a fellebbezés kifogásolta, hogy az I.r. alperes nem jelölte meg, hogy milyen szolgáltatás ellenértékeként kívánja ezt az összeget érvényesíteni. A 2007. november 2-án kötött 8.550.000,-Ft-os szerződést a termálkút építés járulékos munkáira a felek november 3-án megsemmisítették, mert nem volt építési engedély. A számla visszaküldésre került, melyet az I.r. alperes befogadott és nem reklamált. Az I.r. alperest terheli annak bizonyítása, hogy az abban szereplő tervköteles munkálatok elvégzésre kerültek és pótmunkaként lehetőség van azok elszámolására.

A fellebbezés végül hivatkozott arra, hogy a bank a szerződéskötést követően 1280/2007. számon igazolást adott ki a hitel igénybevételének feltételeiről, tényleges felhasználásáról. Megállapítható tehát, hogy a bank a kifizetéseket egyebek mellett a műszaki ellenőre ellenőrzéséhez és írásbeli igazolásához kötötte. Ezen okirat alapján tehát téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a banki ellenőr nem adott igazolást a kölcsönösszeg felhasználásáról, így tévedett az elsőfokú bíróság, mikor a banki felelősség kérdésében nem rendelkezett a keresetnek megfelelően.

Az I.r. alperes fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, az I.r. felperes keresetének teljes elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a vállalkozási szerződést maradéktalanul teljesítette, az I.r. alperesnek nem a II.r. alperes által elkészített terv szerinti munkálatokat

kellett elvégeznie, hanem az I.r. alperes és az I.r. felperes közti szerződésben meghatározott szűkített előközművesítési munkálatokat, hisz az építési szerződés műszaki tartalmát az I.r. felperes által szolgáltatott műszaki dokumentáció 1. számú mellékletében szereplő és a megrendelő által elfogadott tételes árajánlat tartalmazta. Ezt az I.r. alperes bocsátotta az I.r. felperes megrendelő Kft. részére. 100 %-nak kell tehát tekinteni az I.r. alperesi teljesítést, ekként visszafizetésre nem köteles a vállalkozói díjból. Erre figyelemmel kérte a 10.836.924,-Ft és kamatai I.r. felperes javára való megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezés mellőzését.

Az I.r. alperes fellebbezése kiegészítésében hangsúlyozta, hogy a felek vezető tisztségviselői határozták meg azt a szűkített műszaki tartalmat, amely a szerződés tárgyát képezte. A szerződés fixáras, a vállaltakat az I.r. alperes teljesítette, ezért nem alkalmazható az elsőfokú ítéletben rögzített beszámítás, illetve a felperes ezzel kapcsolatos követelése alaptalan. A XXXIX. számú elvi döntéssel módosított XXXII. számú Polgári Elvi Döntésre hivatkozással kiemelte, hogy a felperes által megrendelt mű rendeltetésszerű használatra alkalmas módon, teljes mértékben elkészült. Erről az I.r. felperesi ügyvezető gyakorlatilag napi szinten és folyamatosan a helyszínen meggyőződött. Az EBH 2000.2001., a BH 2011.13., a BH 2004.249. és a BDT 2005.1125. számú eseti döntésekre utalással előadta, hogy átalánydíjas építési szerződés esetében a kikötött díjon felül csak a pótmunkák ellenértéke számolható el. A felek tételes elszámolásra nem térhetnek át, még akkor sem, ha a szerződésben meghatározott munkák a tervtől részben eltérő tartalommal valósultak meg.

Hangsúlyozta, hogy a perbeli esetben teljes mértékben elmaradt munkafázis nem állapítható meg, a törvényszék tehát helytelenül állapította meg, hogy 8 %-os vállalkozási díj visszatérítésre köteles az I.r. alperes. A perbeli esetben elkészült műről, nem pedig befejezetlen építményről van szó. A szakértői megállapítás csupán akként értékelhető, hogy mintegy 92 %-os ráfordítással készült el a teljes mű. Ez azonban nem egyenértékű azzal, hogy csak 92 %-os lenne a készültségi fok.

A szakértői véleménnyel kapcsolatos elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait fenntartotta. Kiemelte, hogy a tervben ugyan szerepelt a mederalap fenékburkolati feladat, de a szerződésben nem, így alaptalanul csökkentette a szerződés szerinti díjat a szakértő. Fenntartotta azon álláspontját, hogy az I.r. alperes nem a szakértői véleményben foglalt 250 fm, hanem 407 fm árkot alakított ki. Megtörtént a 300 fm árok iszapolási munkája is annyi eltéréssel, hogy nem a felperesi építési területen, hanem a Magyar Közút Állami Út területei mellett és ráadásul 350 fm mértékben. A szerződött 14 fm-mel szemben 38 fm átereszt és a 2 db hídféjjel szemben 6 db hídfej épült meg, de mivel többletmunkáról van szó, így ezen körülmények irrelevánsak. Az úttal kapcsolatosan, az útépítéssel kapcsolatosan érvényesített elszámolt humuszosítási munkákat nem az "E" Kft. végezte el, hanem az I.r. alperes. A hivatkozott cég csak részleges (mélységében és a szerelvényeket illetően is csak részleges) előhumuszosítást végzett, ráadásul ezt is szabálytalanul, termőföldön deponálta. Utalt arra, hogy ezen állapotot megtekintve kötötte meg a jelen üggyel releváns szerződést az I.r. felperes az I.r. alperessel. Kifogásolta, hogy az útépítés 1-7. pontja vonatkozásában a burkolatalapok építése tekintetében nem vette a szakértő figyelembe a túlerítésre vonatkozó szabályokat. A földpadka-rendezéssel kapcsolatosan pedig csak 2 méter szélességet számolt el, azaz csak egy oldalt vett figyelembe, holott mindkét oldalon elkészült a földpadka, csak a mező felőli oldalon később elszántották. A pótmunkákkal kapcsolatos észrevételeit

fenntartva hangsúlyozta, hogy a tuskók kiszedése teljesítésre került, a gaz, fa, tuskó kiirtás, kivágás és eltüzelése megtörtént. Helyesen a túlterítés szabályai szerint kell meghatározni a humuszolt alapterület mértékét. A pótmunkák 3. és 4. pontja tekintetében a többletkiegyenlítés és rétegenkénti tömörítés kapcsán a szakértő számszaki véleményében nem vette figyelembe a háromszori visszapótlást, holott a szakvélemény szöveges leírásakor ezt értékelte. Összefoglalva a fentieket kifejtette, hogy mind az alapvállalkozási szerződésben meghatározott műszaki tartalom, mind pedig a pótmunkák teljes egészében elvégzésre kerültek.

Az I-III.r. alperesek a felperesi fellebbezésre tett ellenkérelmükben a támadott ítéleti rendelkezések helybenhagyását kérték. Az elsőfokú eljárás során, továbbá a fellebbezésükben és annak kiegészítésében tett nyilatkozataikat fenntartották, hangsúlyozták, hogy az átadás-átvétel megtörtént, a felperes annak be nem fejezettségére évekig nem is hivatkozott. Sor került a fenékburkolat beépítésére és a közúti terület füvesítésére, a tuskókiszedésre. Utóbbit a munkaterületi fotókkal is bizonyította az alperes. A felperesi fellebbezéssel ellentétben a szennyvízátemelés a szerződés szerint valósult meg, csakúgy, mint a villanybekötés, illetőleg a vízbekötés.

A viszontkeresettel érintett számlával kapcsolatosan a 2000 fm cső megvásárlására irányuló felperesi hivatkozás tekintetében előadta, hogy a csöveket az I.r. alperes a többi anyaggal együtt maga szerezte be, építette be, így az nem képezte az I.r. felperes tulajdonát és így nem is adhatta azt el az I.r. alperesnek.

A kölcsönszerződések tekintetében szerződéses és egyéb okirati bizonyítékai vannak az I.r. alperesnek, melyeket az elsőfokú bíróság megfelelően értékelt. A felperesi fellebbezés megalapozatlanul vitatja a 8.550.000,-Ft-os felperesi számlatartozást, illetőleg a 2.000.000,-Ft-os teljesítésre tekintettel az ebből fennmaradó 6.550.000,-Ft-os tartozást is.

A finanszírozó bankkal kapcsolatosan hangsúlyozták az alperesek, hogy az elsőfokú ítélet tekintetben helyes jogi álláspontot foglalt el, mégpedig az I.r. felperes és a bank közti szerződés rendelkezésére figyelemmel.

Az alperesek a felperesi bizonyítási indítványok elkészítésére hivatkozással megalapozottnak ítélték annak elsőfokú bíróság általi elutasítását.

A fentiekben túlmenően utaltak arra, hogy a felperesek elsőfokú ítéleti marasztalására figyelemmel nem volt alapja a biztosítási intézkedés megszüntetésének.

\*\*\*

A felperesek fellebbezése nem alapos, az I.r. alperes fellebbezése pedig részben alapos.

\*\*\*

A viszontkeresetet részben - a szolgáltatási szerződés alapján az I.r. felperesnek teljesített összeg visszafizetésére irányuló I.r. alperesi követelést - elutasító ítéleti rendelkezéssel szemben a felek fellebbezést nem nyújtottak be, ekként ez a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, így felülbírálatra nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát. Ezt meghaladóan ugyanakkor a felperes és az I.r. alperesi fellebbezések mind a keresetnek és viszontkeresetnek részben helyt adó, mind pedig részben elutasító rendelkezéseit támadták.

Az ítélet tábla a kereseti és viszontkereseti kérelmeket elbíráló elsőfokú ítéleti rendelkezések felülbírálatára során kialakított döntését és az annak alapjául szolgáló jogi álláspontját a könnyebb átláthatóság érdekében az elsőfokú ítélet szerinti sorrendben és tagolás szerint hozta meg.

### **I. Kereseti kérelem:**

Az I.r. felperes az I-IV.r. alperesekkel szemben más-más jogcímen előterjesztett kereseti kérelmének alapjául azt a tényt jelölte meg, hogy az I.r. alperessel kötött építési szerződés teljesítése során az I.r. alperes által ténylegesen elvégzett munka szerződés szerinti ellenértékénél magasabb vállalkozói díjat fizetett meg.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét csak az I.r. alperessel szemben és összecszerűségét tekintve is csak kisebb részében ítélte alaposnak. Döntése felülbírálatára során az ítélet tábla az alábbiakra volt figyelemmel.

Az I.r. felperes megbízásából a II.r. alperes ugyan az üdülőkert teljes közművesítésének elkészítette az engedélyes szintű tervezési munkáit, az I.r. felperes és az I.r. alperes közötti építési szerződés tárgyát azonban csak egy szűkebb műszaki tartalom, a szerződés alapjául szolgáló alperesi ajánlatban meghatározott **előközművesítés** képezte. Ezt az értelmezést igazolja a szerződés 1.1., 1.2. és 3.2. pontja, valamint a 7.7. pont második bekezdése.

A felek egymással ellentétes nyilatkozataira, az egyéb okirati bizonyítékokra figyelemmel az építési naplónak a szerződés tárgyát érintő - a munkaterület átadásakor tett - bejegyzése és a szerződés mellékletét képező elfogadott ajánlat által meghatározott munkálatok elvégzését kellett a szerződés tárgyának tekinteni.

A 2009. október 19-i - az I.r. felperes által is cégszerűen aláírt szerződésmódosítás és elszámolás - azt is igazolja, hogy a felek a szerződéses jogviszony határait kiterjesztették az ezen okiratokban meghatározott pótmunkákra is. Az ezzel kapcsolatos felperesi álláspontra utalással az ítélet tábla rámutat arra, hogy a felek etekintetben ugyan eltértek a pótmunka elrendelésének szerződésben (6.8. és 8.5. pontja) meghatározott alaki feltételeitől, a felek által aláírt két okirat azonban igazolja a szerződés ezirányú írásbeli (a 9.4. pontnak megfelelő) módosítását.

Az I.r. felperes kereseti kérelme körében a továbbiakban tehát azt kellett vizsgálni, hogy a fenti szerződéses műszaki tartalomról mi készült el és ennek mennyi a szerződéses vállalkozói díja. Az I.r. felperes képviselőjének jelenlétében lefolytatott műszaki átadás-átvételtől készült jegyzőkönyv tartalmára és az I.r. felperes által aláírt teljesítésigazolásra, továbbá a leigazolt munka és pótmunka díjáról kiállított I.r. alperesi végszámra kifizetésére tekintettel az alperesi teljesítés mértékének megítélése során mindazokat a tételeket, munkarészeket teljesítettnek kell tekinteni, melyek elvégzését a felek perbeli nyilatkozatai, a csatolt okiratok és a beszerzett - többször kiegészített - szakvélemény megállapításai teljes bizonyossággal nem cáfolják. Az I.r. felperest terhelte tehát a bizonyítási teher atekintetben, hogy az elfogadott, visszaigazolt, átvett és kifizetett műszaki tartalomról valami nem teljesült.

Az elsőfokú bíróság a fenti tartalommal a Pp. 3. §. (3) bekezdése alapján helyes tájékoztatást nyújtott az I.r. felperesnek a bizonyítási teherről.

Az elsőfokú bíróság az eljárás során a szerződés tárgya és az I.r. alperesi teljesítés mértéke tekintetében meghallgatta az I.r. felperes szervezeti képviselőjét, részletesen meghallgatta a II.r. felperest (G.40.042/2010/21.számú jegyzőkönyv), a felek részletes írásbeli nyilatkozatokat terjesztettek elő, szakértői vélemény beszerzésére és annak többszöri kiegészítésére került sor. Lefolytatott minden olyan indítványozott bizonyítást, amely nem ütközik a Pp. 3. §. (4) bekezdésének utolsó rendelkezésébe és a Pp. 141. §. (6) bekezdésébe.

A fentiekre figyelemmel alaptalanul kifogásolja a felperesi fellebbezés a további bizonyítási indítványainak elutasítását. Ezzel kapcsolatosan az ítéletábra megállapította, hogy a G.40.006/2014/49. szám alatt előterjesztett indítványok felperesi mulasztásra alapított elutasításának ítéleti indokolása (elsőfokú ítélet 17. oldal utolsó bekezdése és 18. oldala) maradéktalanul helytálló, annak megisméltelése szükségtelen.

Megalapozatlan az I.r. felperesnek a szakértői vélemény további kiegészítése, illetve új szakértő kirendelése iránti indítványa is. A szakértői helyszíni szemle során a felek hozzájárultak ahhoz, hogy a víz- és szennyvízvezeték több kilométeres hosszára figyelemmel a szakértő a geodéziai felméréseket használja fel, így tekintetben a feltárás szükségességére alapított, több évvel az alapszakvélemény elkészülte után előterjesztett indítvány teljesítése a Pp. 3. §. (4) bekezdésébe ütközne.

Érdemben nem alapos a felpereseknek a szakértői kompetencia hiányára alapított kifogása sem. A szerződés teljesítésének megítélése során nem merült fel olyan villamossági szakkérdés, amely ezirányú szakértői kompetenciát kívánt volna meg. Az építési terület megtekintése, a csatolt alvállalkozói építési napló, valamint a 2007. 11. 28-án kelt átadás-átvételi jegyzőkönyv és a fényképek (G.40.042/2010/23. számú iratmelléletek) alapján eldönthető volt a szennyvízátemelő villamos csatlakozásának a telken belüli kiépítése, a termálkút térvilágításának megvalósítása.

A szakértő a kiemelt tuskók mennyiségét becslés útján állapította meg. Ekörben nem a faanyag mennyiségének meghatározására volt szükség, hanem a szükséges munkagép által a földdel-gyökerekkel együtt kiemelt anyagmennyiség megállapítására, mely nem kíván meg erdészeti-erdőgazdálkodási, annál inkább útépítési szakértelmet.

A további szakértői bizonyítás mellőzését indokolta a teljesítéstől számított sok éves időmúlás, a munkaterület 2007. őszi állapotának ellenőrizhetetlen és igazolhatatlan körülményekre visszavezethető megváltozása, így a szakértő által 2011. október 21-én lefolytatott szemlén tapasztaltakhoz képest további releváns tény, körülmény feltárása a bizonyítás folytatásától sem volt várható.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a lefolytatott bizonyítás eredményeként rendelkezésre álló peranyag alapján - a bizonyítási teher megfelelő alkalmazásával - foglalt állást az I.r. alperes által teljesített műszaki tartalom tekintetében, így döntése érdemi felülbírálatra alkalmas, lényeges eljárási szabálysértés, illetve további bizonyítás szükségességének hiányában az ítélet hatályon kívül helyezésének eljárásjogi feltételei nem állnak fenn.

Az I.r. alperes által elvégzett (az eredeti szerződés szerint, továbbá pótmunkaként vállalt) teljesítés szerződésszerű ellenértékének meghatározása során figyelemmel kell lenni a felek közti megállapodás egyedi sajátosságaira. A felek egybehangzó nyilatkozata szerint átalánydíjként határozták meg a vállalkozói díjat. Ez a körülmény az elszámolás során az elsőfokú bíróság által is hivatkozott eseti döntésekben kifejtett jogkövetkezménnyel bír (nem tételes elszámolás, hanem a vállalt és a ténylegesen elért műszaki készség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával kell megállapítani a vállalkozót megillető díjat).

A perbeli eset sajátossága ugyanakkor az, hogy a felek az átalányárat nem a tervdokumentáció által felölelt közművesítési munkálatok teljességének, de még csak nem is annak önállóan elkülöníthető részelemé (pl.: víz, szennyvíz közművesítés) teljességének, hanem a víz-, szennyvíz- és útközművesítés szerződésben mennyiség szerint meghatározott részelemeinek az ellenértékeként határozták meg. A kikötött vállalkozói díj tehát a szerződéses mennyiségek által meghatározott műszaki tartalom átalánydíja. Ennek megfelelően a perbeli esetben azt kellett tehát meghatározni, hogy a szerződésben vállalt konkrét mennyiségi adatokkal meghatározott műszaki tartalomhoz képest milyen mennyiségben teljesített az I.r. alperes és annak a megvalósított mennyiségnek milyen szerződéses ellenérték felel meg. Az elsőfokú bíróság tehát - bár a fenti indokokat részletesen nem fejtette ki - helyesen határozta meg az elszámolás módszertanát.

A szerződésben és annak a pótmunkákkal kapcsolatos módosításában vállalt műszaki tartalom körében a felek részben ellentétes nyilatkozatait, a releváns okirati bizonyítékokat és a szakértői megállapításokat az elsőfokú bíróság ítéletében költségvetési tételenként nem vette számba, a bizonyítékok számbavételének és értékelési folyamatának részletes indokolása elmaradt, ezt az ítélet tábla az alábbiak szerint pótolja.

## **I/1. Ivóvíz és nyomott szennyvíz elvezetése**

A geodéziai felmérésre és a helyszíni szemlére alapított szakértői megállapítás az általa meghatározott mértékben igazolja a megvalósítást (3151 fm x 13.800,- Ft és 1772 fm x 14.800,- Ft).

## **I/2. Csapadék elvezetése telken kívül nyílt árokkal**

I/2/1.) Új árok építése föld elszállítással.

A helyszínen a szakértő 415 fm hosszúságú árok meglétét megállapította, ennek léte tehát bizonyított. Az I.r. felperes az ajánlat szerinti 500 fm új árok létesítése tekintetében tette meg elismerő nyilatkozatát és teljesítés igazolását. A felperesnek kellett bizonyítania, hogy a szakértő által felmért 415 fm-hez képest rövidebb szakaszon valósult meg az új árok létesítése. A helyszíni szemle alapján nem volt mód annak kétséget kizáró tisztázására, hogy teljes hosszban új árok valósult-e meg vagy csupán 250 méter hosszúságban. A szakértő a tervdokumentáció alapján, az ott feltüntetett 165 fm hosszúságú meglévő árokból kiindulva következtetett arra, hogy csupán az ezt meghaladó árokhossz került újólág kiépítésre. A szakértő tervekre alapított spekulatív következtetése az I.r. felperes okiratokba foglalt elismerő nyilatkozatával szemben nem volt alkalmas annak kétséget kizáró igazolására, hogy ne valósult volna meg az I.r. alperes részéről 415 méter hosszúságban az új árok létesítése.

Erre figyelemmel etekintetben az I.r. alperesi teljesítés szerződéses ellenértéke a szakvéleményben és ekként az elsőfokú bíróság ítéletében is meghatározotthoz képest 165 méter arányos díjával (7.220,-Ft/méter) azaz mindösszesen nettó 1.191.300,- Ft-tal növelendő.

Az egységár tekintetében az I.r. alperes alaptalanul vitatta a szakértő megállapításait. A felek ugyan a megállapodásukban eltértek a tervekben rögzített műszaki tartalom mennyiségi paramétereitől és csak az I.r. alperes ajánlatában megjelölt mennyiségek teljesítésére szerződtek, azonban eltérő kikötés hiányában az elvégzendő munka minőségére, műszaki jellegére a tervdokumentációban foglaltak az irányadóak. Erre utal az I.r. alperesi ajánlat 2. oldalának utolsó mondata, valamint az építési szerződés 1.2. és 1.3. pontjának a műszaki tervdokumentációra, mint a teljesítés körében (a fentebb kifejtettekre is figyelemmel nem a mennyiségi paramétereit tekintve) irányadó követelményrendszerre utaló rendelkezése. Minekután ezen tétel esetén a felek eltérő kikötését a peradatok nem igazolják, a műszaki dokumentációban az út melletti árok beton fenékburkolattal szerepel, a mederlap fedélburkolata azonban nem készült el, ezért a szakértő az egységárat alappal csökkentette.

I/2/2.) Meglévő vízelvezető árok iszapolása.

Etekintetben az alperes is elismerte, hogy nem a szerződésben meghatározott helyen valósította azt meg, azt a körülményt pedig nem igazolta, hogy máshol teljesítette volna. A szakértői vélemény alapján tehát az elsőfokú bíróság alappal foglalt állást akként, hogy ezen tétel kapcsán az I.r. felperes eleget tett bizonyítási kötelezettségének.

I/2/3.) Áteresz építése 14 fm

I/2/4.) Hidfej építése 2 darab.

A helyszíni szemle alkalmával csupán 6 folyóméter áteresz és 1 darab hidfej volt észlelhető. Az I.r. alperes nem igazolta, hogy az észlelt mennyiségen felül azt meghaladó mértékben teljesítette vállalt kötelezettségét. Etekintetben az I.r. felperes teljesítés igazolása önmagában a helyszínen tapasztalt hiányokra tekintettel nem alkalmas az I.r. alperes igényének alátámasztására.

### **I/3. Útépítés**

I/3/1.) Humusz leszedése 30 cm vastagságban szállítással.

A szakértő megállapította, hogy ezen tétel megvalósítására a szerződéses mennyiséget elérő mértékben sor került. Értékelendő, hogy a G.40.042/2010/23. szám alatt csatolt fényképek azt is igazolják, hogy a belső, I.r. felperes által vitatott területen is az I.r. alperes munkagépei dolgoznak. Megállapítható, hogy az I.r. felperes a "E" Kft-vel két hónappal a perbeli szerződés megkötése előtt 2007. március 8-án szerződött, a cég által kiállított számla május 11-én kelt, a teljesítés idejét pedig áprilisban jelöli meg. Az "E" Kft-vel kötött szerződés időpontja, annak teljesítési ideje, továbbá a perbeli szerződés megkötésének időpontja azt igazolja, hogy az "E" Kft. munkavégzése mellett is indokolt volt az I.r. alperes ilyen tartalmú megbízása. Az I.r. felperes a perben általa hivatkozott mennyiséghez képest maga

szerződött le 12490 m<sup>2</sup>-re, ennek teljesítését visszaigazolta, ellenértékét nem kifogásolta és kifizette, ezen körülmények alapján megállapítható, hogy nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, nem igazolta kétséget kizáróan, hogy az I.r. alperes nem végezte a szerződésben meghatározott munkát, illetve, hogy nem az I.r. alperes végezte el azt.

I/3/2.) Bevágás-töltés építése mozgatással 25 cm átlagvastagságban.

I/3/3.) Altalaj tömörítés, tükörkésztés

I/3/4.) Kiegyenlítés a vörös kavicsból 10 cm vtg-ban.

I/3/5.) Kiegyenlítő töltésanyag tömörítése.

I/3/6.) Zúzott kő, útalap építése 20 cm vtg-ban

I/3/7.) Zúzott kő útalap tömörítése

A 2-7.) pontban foglaltak elvégzését a szakértő 2115 négyzetméter területre vetítve fogadta el, figyelemmel arra, hogy a szerződésben foglalt 500 méter hosszú útszakaszhoz képest valójában 423 méter hosszúságú út épült meg. Az I.r. alperes „túlterítéssel” kapcsolatos kifogása nem alapos, hisz a szakértői felmérés szerint az útalap szélessége 5 méter, mely magába foglalja az un. túlterítést, hiszen a felületi zárás 4,5 méter szélességű, mely mindkét oldalán legalább 20-20 cm-rel szélesebb alapréteget követel meg (G.40.042/2010/72. számú szakértői vélemény kiegészítés 5. oldal első bekezdése). Ennek megfelelően a szakértő által kalkuláltak szerint számolandó el az I.r. alperes által végzett műszaki tartalom ellenértéke.

I/3/8.) Földpadka rendezése az elkészült utak mindkét oldalán szükséges lejtések kialakításával 4 méter szélességben.

I/3/9.) Földpadka rézsű képzése.

A 8. és 9.) tételek megvalósítása a szakértői szemle során csupán az út egyik oldalán volt észlelhető. A mindkét oldalon való elvégzését sem építési naplóbejegyzés, sem a csatolt fényképi dokumentáció nem támasztja alá. Ezen körülmények értékelésével megállapítható, hogy az I.r. felperes eleget tett a rá háruló bizonyítási kötelezettségének, hogy a teljesítésigazolásban és a szerződésben foglaltakkal szemben csupán az út egyik oldalán nyert igazolást az adott munkanemek elvégzése, ekként a szakértői elszámolás helytálló.

#### **I/4. Szennyvízátemelő építése szivattyúk nélkül műtárgy elhelyezésével, kerítés építésével.**

A szakérő a helyszínen megállapította ezen munka elkészültét. A műtárgy elhelyezése, a kerítés létesítése a csatolt fényképek alapján is megállapítható. Az I.r. felperes által hiányolt műszaki tartalom nem volt része a szerződésnek. A szerződéses megkötés szerint szivattyú nélkül, míg az építési naplóban a munkaterület átadáskor tett bejegyzés szerint tolózárok,



gépészet, irányítástechnika és gravitációs gyűjtőhálózat nélkül kellett a az I.r. alperesnek teljesítenie. Ezen leszűkített műszaki tartalmat szerződésszerű teljesítésként az I.r. felperes átvette, azt a fenti körülmények értékelésével teljesítettnek kell minősíteni.

## **I/5. Helyreállítási munkák**

I/5/1.) Közúti terület füvesítése, rendezése.

A szakértő etekinteben négy év elteltével nem tudta megállapítani, hogy nem valósult meg. Figyelemmel arra, hogy az I.r. felperes többször hivatkozott elismerő nyilatkozataival szemben nem merült fel arra utaló peradat, mely a teljesítés megcáfolására alkalmas lett volna, ezen tételt is alappal ítélte az elsőfokú bíróság szerződésszerűen teljesítettnek.

I/5/2.) Önkormányzati út profilozása helyi anyagból tömörítve.

I/5/3.) Termálkút fűrés előkészítő munkái.

I/5/4.) Termálkút fűrészhez megközelítő út, vagyonvédelmi kerítés építés.

A 2-4.) pontban foglalt munkálatok tekintetében az I.r. felperes nyilatkozatával szemben a teljesítésigazoláson és a teljesítés I.r. felperes általi elfogadásán túl a már hivatkozott fényképfelvételek is alátámasztják a tételek elvégzését. A fényképeken a 4. tétel tekintetében is látszik az út (mint egy 8-9 méter hosszúságban). Ez utóbbi a szakértői szemle időpontjában már nem volt fellelhető, a szakértő álláspontja szerint tönkre mehetett. A fentebb leírtak alapján azonban a munka elvégzésének elmaradása cáfolható. A 4. tétellel kapcsolatosan a vállalt műszaki tartalom megvalósítására tekintettel utal arra az ítéletábla, hogy a szerződészerű műszaki tartalom és a kikötött ellenérték arányossága nem volt vizsgálendő, ugyanis az átalányárként meghatározott ellenérték utólagos korrigálására - az átalányáras elszámolás elveire figyelemmel - önmagában egy ilyen eltérés nem szolgálhat alapul.

I/5/5.) Termálkút szennyvízátemelő villamos csatlakozások kiépítése telken belül

I/5/6.) Termálkúthoz térvilágítás kiépítése

Az 5. és 6. tétel elvégzését a szakértő által a helyszínen tapasztaltak, továbbá az I.r. alperes alvállalkozójának építési naplója és az átadás-átvételi jegyzőkönyv, valamint a fényképek igazolják. Az ezirányú szakértői kompetencia hiányával kapcsolatos I.r. felperesi kifogás megalapozatlanságára az ítéletábla a korábbiakban már utalt.

## **I/6. Pótmunkák**

I/6/1.) Tuskó kiszedés (elszállítás beruházó által biztosított területre).

A már hivatkozott fényképfelvételek cáfolják azt az I.r. felperes állítást, hogy csak néhány bokor volt a megtisztítandó területen. Az építési naplóban mennyiségi meghatározás nélkül bejegyzést nyert tuskószállítás (alapszakvélemény 8. oldala), valamint komposztálható

hulladékkal kapcsolatos mérlegelési jegyek kerültek becsatolásra. Ugyancsak építési naplóbejegyzés tanúskodik területrendezésről, gaz, fa tüzeléséről. A fenti körülmények alapján cáfolható az az I.r. felperesi állítás miszerint ténylegesen ilyen műszaki tartalmat az I.r. alperes nem, vagy csak jelentéktelen mennyiségben valósított meg, ugyanakkor a szakértő ezirányú szakmai becslésére figyelemmel a 200 köbmétert meghaladó teljesítés az I.r. felperes által aláírt teljesítésigazolás és elszámolás, valamint műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv ellenére sem elfogadható.

I/6/2.) Többlethumuszeszedése

I/6/3.) Többlet kiegyenlítés vörös kavicsból

I/6/4.) Tömörítés rétegenként.

A 2-4.) pótmunka tétel esetében a szakértő az 500 folyóméter hosszúsággal szemben pusztán a ténylegesen 423 folyóméter hosszúságban és 5 méter szélességben megvalósított útalapra vetített mennyiséget állapította meg. Ezen a szakaszon a csatolt fényképek igazolják azt az I.r. alperesi állítást, hogy nem csak 30 cm mélységben került sor a humuszosításra, ez a körülmény a 2. tétel tekintetében 2115 m<sup>2</sup> alapterületre vetítve alátámasztja a pótmunka elvégzését és az arra irányuló alperesi díjigényt. A 3. tétel tekintetében szintén ugyanezen alapterületre vetítve az írásbeli elszámolásnak megfelelően háromszoros (rétegenkénti) kiegyenlítés számolandó el, ennek megfelelően határozta meg a szakértő is az I.r. alperes által teljesített műszaki tartalom ellenértékét. A 4. tételnél helytálló az I.r. alperesi észrevétel atekintetben, hogy bár a szakértő is rögzíti a tömörítés rétegenkénti elvégzését, ehhez képest (szemben a 3. tétellel) csupán egy réteg tömörítését kalkulálta ki szerződéses ellenértékként. Ezen számszaki tévedését korrigálva a szakértő által megállapított nettó 1.142.100,-Ft-tal szemben annak háromszorosa, nettó 3.426.300,-Ft az I.r. alperes által megvalósított pótmunka ellenértékének felek által elfogadott elszámolás mentén való meghatározása.

A 2., 3., 4. tételek I.r. alperes általi megvalósítását a fényképek által igazolt 30 cm-nél mélyebb humuszosításból fakadó szükségszerű műszaki követelményekkel és az elszámolás elfogadására irányuló I.r. felperesi nyilatkozattal szemben az I.r. felperesnek cáfolnia nem sikerült.

I/6/5.) Felületi zárás.

A helyszínen tapasztalt állapotok szerint a felületi zárás 4,5 méter szélességben, az út 423 méteres hosszára figyelemmel 1904 négyzetméter alapterületen elkészült, a G.40.042/2010/72. számú pontosított szakértői véleményében a szakértő ennek megfelelően állapította meg a tétel szerződéses ellenértékét.

Az I.r. alperesnek a túlerítésre irányuló hivatkozása tekintetében a pótmunkák 2-5. tétele tekintetében is irányadóak a szakértőnek az útépités 2-7. tételével kapcsolatosan - az útalap szélességének mértékéhez igazodóan - megfogalmazott szakmai indokai.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú ítéleti elszámolás a csapadékvíz elvezetése telken kívül nyílt árokkal 1.) pontjában meghatározott műszaki tartalommal, továbbá a pótmunkák 4.) pontjával kapcsolatosan kifejtettek szerint helyesen akként alakul, hogy az I.r. alperes által teljesített műszaki tartalom szerződéses ellenértéke az alapszerződés munkálatai tekintetében 1.191.300,-Ft + 20% Áfá-val (1.429.560,-Ft) míg a pótmunkák körében 2.284.200,-Ft + Áfá-val (2.741.040,-Ft) növelendő, ekként az I.r. alperest megillető vállalkozói díj bruttó 141.495.288,-Ft, míg a pótmunkák tekintetében bruttó 15.821.040,-Ft, mindösszesen tehát 157.316.328,-Ft. Az I.r. felperes részéről teljesített 166.630.800,-Ft-hoz képest a különbség tehát bruttó 9.314.472,-Ft, melyet tartozatlanul fizetett meg az I.r. alperesnek az I.r. felperes és melynek 2008. január 8-tól az elsőfokú ítélet meghozataláig terjedő időre a késedelmi kamattal növelt összege a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti kamatot figyelembe véve 18.282.120,-Ft.

Az ítélet tábla az I.r. felperesnek a II.r. alperessel szemben kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelmét elutasító ítéleti rendelkezéssel egyetértett, annak elsőfokú ítéletben foglalt érdemi indokait is osztotta, ekörben kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság által értékelt dokumentumok alátámasztják, hogy a II.r. alperes ellátta a műszaki ellenőri tevékenységét, az I.r. alperes által elvégzett - a szakértői vélemény beszerzésére is kiterjedő bizonyítás útján a fentiek szerint megállapított - műszaki tartalom és annak szerződésszerű ellenértéke a II.r. alperes által leigazolthoz képest nem mutat olyan eltérést, mely a megbízási szerződés jellegéből következően a II.r. alperessel szemben a Ptk. 318. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 339. § (1) bekezdés szerinti kártérítési felelősség megalapozására alkalmas lehetne. Az ezzel kapcsolatos elsőfokú ítéleti indokok körében az ítélet tábla ugyanakkor utal arra, hogy az 1997. évi LXXVIII. tv. hivatkozott 40. § (2) bekezdésének rendelkezései nem az építetővel szerződéses jogviszonyban álló műszaki ellenőr, hanem a kivitelezővel szerződéses kapcsolatban álló felelős műszaki vezető feladataira is felelősségére vonatkoznak, így azokat az ítélet indokolásából mellőzi.

Az I.r. felperes a III.r. alperessel szembeni kereset elutasító rendelkezést és annak indokait fellebbezés nem tette vitássá. Utóbbi körében helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II.r. alperes kártérítési felelősségének hiányában a Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján közös károkozóként a III.r. alperes felelőssége nem állapítható meg.

A IV.r. alperessel szembeni kereseti kérelmet elutasító ítéleti rendelkezés és annak indokai maradéktalanul helytállóak, azok megismétlése nélkül az ítélet tábla csupán rámutat arra, hogy a jogszabályi rendelkezéseken túl a felekre jogok és kötelezettségek a szerződéses kikötésekből hármlanak, így az elsőfokú bíróság helyesen az I.r. felperes és a IV.r. alperes jogelődje által kötött szerződés egyértelmű rendelkezése és nem a hivatkozott (G.40.042/2010/111/F/1. szám alatt csatolt, 2007. május 10-én kelt) banki igazolás alapján foglalt állást a kártérítési felelősség, illetőleg annak hiánya tekintetében.

## **II. Viszontkereset**

### **II/1.)**

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratok és a felek nyilatkozatai alapján helyesen állapította meg, hogy az I.r. felperes kölcsönvevőként, a II.r. felperes pedig készfizető kezesként 18.320.000,-Ft tőkével és kamataival tartozik az I.r. alperes részére. Az ezzel kapcsolatos ítéleti marasztalás jogalapjául a Ptk. 523. § (1) és a Ptk. 272. § (1) bekezdése, valamint a 274. § (2) bekezdés a.) pontja szolgál.

A felperesek fellebbezésükben 16.320.000,-Ft erejéig maguk is elismerték a követelést, azonban utaltak arra, hogy 2.000.000,-Ft-ot teljesítettek. Utóbbi kapcsán rámutat az ítélet tábla arra, hogy 2009. május 27-én az I.r. felperes az I.r. alperesnek ugyan valóban megfizetett 2.000.000,-Ft-ot, ez azonban az I.r. alperesnek a termálkút járulékos munkáihoz kapcsolódó további viszontkereseti követelése (Vk.2.) kapcsán került teljesítésre és elszámolásra. Az elsőfokú bíróság tehát a kölcsöntartozás tőkeösszegét is helyesen állapította meg.

Nem alapos a felpereseknek a fellebbezésükben ezen marasztalással szemben előterjesztett beszámítási kifogása sem. Ennek alapjaként az I.r. felperes arra hivatkozott, hogy az I.r. alperes a 07/147. számlájában szorzási hiba folytán tévesen számlázott ki 4.176.000,-Ft-vállalkozói díjat, ugyanis a szerződéses 100 fm helyett 500 fm új árok elkészítése került kiszámlázásra.

A már kifejtettek szerint (csapadékvíz elvezetése telken kívül nyílt árokkal 1. pont) 415 fm új árok kialakítása volt megállapítható, ennek megfelelően nyert meghatározást az I.r. alperesi teljesítés szerződésszerű ellenértéke, mely levonandó az I.r. felperes által fizetett összegből. A különbözet visszafizetésére tarthat igényt az I.r. felperes, s ezzel a hivatkozott számlával kapcsolatos túlfizetés kiküszöbölést nyert, újbóli elszámolására nincs mód.

## II/2.)

Az I.r. felperes és az I.r. alperes 2007. november 2. napján vállalkozási szerződést kötöttek, melynek tárgyaként az üdülőkert termálkút építés járulékos munkáit jelölték meg, a vállalkozási díjat pedig 8.550.000,-Ft nettó összegben állapították meg.

A felperesek azt állították, hogy a szerződéskötést követő napon a szerződést megsemmisítették, az abban foglalt műszaki tartalom az I.r. alperes által nem került teljesítésre. Előadásukat cáfolja egyrészt az, hogy az I.r. felperes által is cégszerűen aláírt teljesítés igazolás később, 2009. február 15-én készült és eszerint a kivitelező a vállalt kötelezettségeinek minőségben és mennyiségben maradéktalanul eleget tett. (G.40.042/2010/25/A/1. alatt csatolt iratok). Cáfolja továbbá az a körülmény is, hogy 2009. március 4-én (G.40.042/2010/12/F/4. alatt csatolt irat) a felek szerződést kötöttek, melyben mindkét felperes (a Ptk. 242. § (1) és (2) bekezdése szerinti) tartozáselismerő nyilatkozatot tett, egyúttal a II.r. felperes az összegerszerűségében is meghatározott tartozás megfizetéséért készfizető kezességet vállalt. A fentiekből kifolyólag rájuk háruló bizonyítási kötelezettségnek a felperesek nem tettek eleget, csupán állították, de nem bizonyították, hogy az I.r. alperes nem teljesítette a szerződést. A 2009. május 27-i 2.000.000,-Ft-os I.r. felperesi teljesítésre figyelemmel 6.550.000,-Ft és kamatai erejéig az I.r. alperes viszontkeresete megalapozott volt, az elsőfokú bíróság etekintetben indokaira is kiejedően maradéktalanul helytálló döntést hozott.

## II/3.)

Az ítélet tábla a 7.800.000,-Ft-os számlával kapcsolatos viszontkereseti kérelem tekintetben is egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével. Az elsőfokú ítélet helyes indokainak szükségtelen megismétlése nélkül csupán kiemeli, hogy a számlában megjelölt jogcímen az I.r. felperesnek az I.r. alperessel szemben nem volt követelése, ezt ő maga is elismerte. Neki kellett volna tehát bizonyítania, hogy más valós jogcím szolgáltatott jogalapot a számla kibocsátására, illetőleg a számlában megjelölt összegű követelés érvényesítésére. E tekintetben az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően tájékoztatta az I.r. felperest a bizonyítási teherről (G.40.042/2010/84.). Az I.r. felperes azon állítását nem tudta bizonyítani, hogy a számla mögött valójában a munkaterületen visszamaradt 2000 fm KPE cső I.r. alperes általi megvásárlásának az ellenértéke húzódott volna meg. A beépített csőhossz mennyisége a szakértői vélemény alapján feltárható. A G.40.042/2010/128/A/2., 3., 4. számú iratok arra utalnak, hogy a 2007. június 7-i állapotfelméréskor az építési területen 2000 fm KPE cső volt beépítetlenül, mely a 2007. július 26-i felmérés szerint már beépítésre került. Az I.r. felperes állítását alátámasztó peradatok nem állnak rendelkezésre, az I.r. felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, az ekként jogalap nélkülinek minősülő I.r. alperesi kifizetés visszatérítésére a Ptk. 361.§ (1) bekezdése alapján az I.r. felperes köteles.

A felek fellebbezése a viszontkereset 4. pontja alatt érvényesített követeléssel kapcsolatos ítéleti rendelkezést nem érintette.

Alapvetően kifogásolta a felperesi fellebbezés a biztosítási intézkedés megszüntetésének elsőfokú bíróság általi elmulasztását, hiszen az I.r. felperes marasztalására figyelemmel a biztosítási intézkedés megszüntetésének a Vht. 201. § (1) bekezdésének foglalt feltétele nem állt fenn.

A kifejtettek szerint az ítélet tábla a tényállást az I.r. alperes által teljesített műszaki tartalom és annak szerződéses ellenértéke tekintetében részben (csapadékvíz elvezetése telken kívül nyílt árokkal 1.) pont: új árok építése földszállítással, valamint a pótmunkák 4. pont: tömörítés rétegenként megnevezésű tételt illetően) módosította, az egyekben helyes, a peradatok okszerű mérlegelése által alátámasztott tényállást elfogadva a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta. Ennek során a beszámítás elsőfokú bíróság általi részleges - a felek által nem vitatott - alkalmazását követve az I.r. alperesnek az I.r. felperes javára való marasztalását 2.385.110,-Ft-ra és az elsőfokú ítéletben írt kamataira leszállította (a vállalkozói díj túlfizetéséből eredő követelés a 2008. január 8-ától az elsőfokú ítélet meghozataláig terjedő időre számított késedelmi kamatával együtt 18.282.120,-Ft, a 7.800.000,-Ft-os viszontkereseti követelés és kamatai pedig 15.897.010,-Ft, a kettő különbözetét köteles az elsőfokú bíróság által követett beszámítás alapján az I.r. alperes megfizetni az I.r. felperesnek).

Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal kapcsolatban ugyanakkor utal arra az ítélet tábla, hogy a további beszámítást nem akadályozza az a körülmény, hogy az I.r. alperesi viszontkeresetben érvényesített egyéb kötelezettségek az I-II.r. felpereseket egyetemlegesen terhelik, míg a vállalkozói díj túlfizetéséből eredő - a költsön beszámítása után fennmaradó - I.r. alperesi kötelezettség csak az I.r. felperes felé áll fenn. Az I.r. felperes a fenti követelését beszámíthatja az I.r. alperes egyéb követeléseibe, ezáltal teljesítve a beszámított követelése

erejéig az I.r. alperes felé fennálló egyéb tartozását. Erre a körülményre - ugyanilyen összeg erejéig - a jogosult I.r. alperessel szemben a Ptk. 337. § (3) bekezdése alapján a II.r. felperes, mint egyetemleges kötelezett teljesítési kifogással élhet, mely az I.r. alperesnek a II.r. felperes felé fennálló követelését csökkenti. Ezáltal az I. és II.r. felperesek kötelezettsége egymáshoz képest az I.r. alperes felé egyforma - immár alacsonyabb összeg - marad, egymással szembeni jogviszonyukban pedig a Ptk. 338. § (1) bekezdése alapján számolhatnak el.

Az ítélet tábla az elsőfokú perköltségre irányuló rendelkezéseknek a felülvizsgálata során az alábbiakra volt figyelemmel.

Az I. és II.r. felperesek, továbbá az I.r. alperes relációjában az összes kereseti és viszontkereseti pertárgy értéke 121.375.324,-Ft volt, amelyből az I.r. felperes a fentiek szerint részben helytálló I.r. alperesi fellebbezés folytán a keresete tekintetében 9.314.472,-Ft (továbbá ennek a pertárgyérték számításakor nem figyelembe veendő, 2008. 01. 08-tól 2015. 05. 22-ig járó késedelmi kamata) erejéig, az I.r. alperes viszontkeresete tekintetében pedig 4.998.924,-Ft erejéig, azaz mindösszesen 12 %-ban minősíthető pernyertesnek. Az I.r. alperes pernyertes 107.661.928,-Ft (a kereseti kérelmet tekintve 74.391.928,-Ft, a viszontkeresetet tekintve 32.670.005,-Ft) erejéig, azaz 88 %-ban. Az elsőfokú bíróság a fentiektől eltérő számítások folytán lényegében azonos (13 % - 87 %-os) pernyertesség-pervesztességi aránnyal számolva határozott a Pp. 81. §. (1) bekezdése alapján az elsőfokú perköltség viseléséről, így ezen rendelkezései az ítélet részbeni megváltoztatása mellett is helytállóak, módosításuk tehát nem indokolt.

Az I.r. felperes fellebbezésének pertárgyértéke 72.869.476,-Ft, míg az I. és II.r. felperesek - viszontkereset alapján való - egyetemleges marasztalásukkal kapcsolatos fellebbezésének pertárgyértéke 24.870.000,-Ft. A fellebbezéseik nem vezettek eredményre, így a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján az I.r. felperes az államnak 1.875.000,-Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, míg az I.r. alperesnek 1.176.000,-Ft - a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (2) bekezdés b.) pontja és (5) bekezdése szerint megállapított és az I.r. alperesi jogi képviselő nyilatkozatára figyelemmel az ÁFA-t nem tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltséget köteles megfizetni, továbbá az I. és II.r. felperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni az államnak 625.000,-Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az I.r. alperesnek pedig 15 napon belül ugyancsak egyetemlegesen 390.000,-Ft másodfokú perköltséget.

Az I.r. alperesi fellebbezés pertárgyértéke 10.835.924,-Ft volt. A fellebbezése 78 %-ban vezetett eredményre.

A Pp. 81. §. (1) bekezdése alapján az I.r. felperessel szemben 867.000,-Ft lerótt fellebbezési illetékből a 677.000,-Ft-ra, míg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §. (2) bekezdés b.) pontja és (5) bekezdése szerint - ÁFA nélkül - 147.000,-Ft ügyvédi munkadíjból álló további másodfokú perköltségre tarthat igényt.

A fentebb kifejtettekre tekintettel az I.r. felperes az I.r. alperes részére önállóan mindösszesen (a felperesi és az I.r. alperesi fellebbezésből adódóan együttesen) 2.000.000,-Ft másodfokú perköltség megfizetésére köteles.

Az I.r. felperes a II-IV.r. alperesek tekintetében eredménytelenül fellebbezett. A másodfokú perköltség megállapítása körében az ítéletábra - az elsőfokú bíróság ezirányú helyes indokait maradéktalanul osztva - a már hivatkozott IM rendelet 3. §. (6) bekezdése alapján a jogi képviselő által kifejtett tevékenységhez igazodó mérséklés útján határozta meg az ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség összegét. Figyelembe vette, hogy a II-IV.r. alperesekkel szembeni fellebbezés részben azonos ténybeli és jogi alapból eredt, az I-III.r. alperesek jogi képviseletét ugyanaz a jogi képviselő látta el, a IV.r. alperesi képviselő a másodfokú eljárásban nyilatkozatot nem tett, a tárgyaláson nem jelent meg. A fentebb kifejtettekre tekintettel a II. és III.r. alperesek javára személyenként 500.000,-Ft-ban, míg a IV.r. alperes javára 50.000,-Ft-ban állapította meg az I.r. felperes által fizetendő másodfokú perköltség összegét.

ő, 2016. január 27. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.  
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.. Sarmon Hedvig sk.  
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:  
Kiadó:

Az ügy tömör összefoglalása:

Átalánydíjas építési szerződés esetén a szerződésben vállalt teljes műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készültség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával kell megállapítani a vállalkozót megillető díjat. A kikötött díjon felül csak a pótmunkák ellenértéke számolható el.

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. törvény 402. §-a